

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 22.11.2024.
Sayı : 628

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Umumi Hifzıssıhha Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte bilginize sunulmaktadır. Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Suat Özcan
İstanbul Milletvekili

Ayhan Yaman
Ankara MY

Asu KAYA
Osmaniye Milletvekili

Murat GAN
Samsun MY

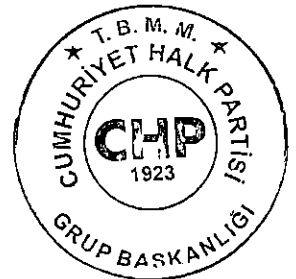
K Pala

Prof.Dr. Kayhan PALA
Bursa Milletvekili

ALİ KARADOĞRU
USAK MY.

Serhan SARI
Balıkesir MY

Mehriban Karakoc
Kocaeli

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih: 25-11-2024	Esas No: 2/2713

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANLIĞI
22 Kasım 2024
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
22 Kasım 2024
No: 1535288

GEREKÇE

Çok önemli bir toplum sağlığı hizmeti olan “Sağlık taramaları”, hastalıklara herhangi bir belirti ortaya çıkmadan tanı koymak ve gerekli tedaviye başlayarak ölüm ve sakatlıkları azaltmak amacı ile uygulanan ikincil koruma önlemleridir.

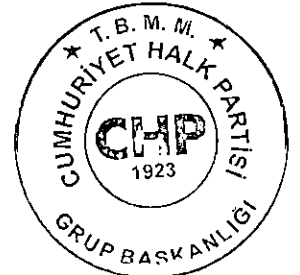
Yenidoğan döneminde uygulanan sağlık taramalarında amaç, bebeklerin tedavi edilebilir metabolik, endokrinolojik, genetik ve hematolojik hastalıklarına erken dönemde tanı konularak, bebeğin sağlığının olumsuz etkilenmesinin önüne geçilmesidir. Bugün ülkemizde yenidoğan metabolik, nörolojik ve endokrin hastalık tarama programı dahilinde Fenilketonüri, Biotinidaz Eksikliği, Konjenital Hipotiroidi, Konjenital Adrenal Hiperplazi, Kistik Fibroz ve Spinal Muskuler Atrofi olmak üzere 6 ana grup hastalığın taraması yapılmaktadır.

Yenidoğanlarda topuk kanı alarak yapılan bu taramalar ile önemli hastalıklar saptanmakta, bu sayede çocukların sağlığı korunmakta, yaşamlarını sağlıklı olarak sürdürmeleri sağlanmaktadır. Örneğin, belli bir enzim eksikliği nedeniyle bebeğin kanında fenilketonüri saptandığında bebekte ileri derecede zekâ ve fizik gelişim geriliği; konjenital hipotiroidi saptandığında buna bağlı zekâ geriliği; biotinidaz eksikliği saptandığında işitme ve görme kaybı, koma ve ölüm gibi sağlığı olumsuz etkileyen ve/veya yaşamlarını tehdit eden zararların oluşması önlenmektedir.

Ne yazık ki son zamanlarda bilim karşıtı çevrelerin etkisiyle, bilgi sahibi olunmaması ya da kişilerin önyargıları dolayısıyla doğru bilgiyi işleyememesi nedeniyle, tıpkı çocukluk çağı aşılı ve COVID-19 pandemisinin ilk yıllarında milyonlarca insanın yaşamını kurtaran aşılarda olduğu gibi, bebeklerden topuk kanı alınmasına karşı çıkan ebeveyn sayısında artış görülmektedir.

“Hasta özerkliğine saygı” tıp etiğinin temel ilkelerinden biri olmakla beraber bir kişinin özerkliğinden söz edebilmek için o bireyin özgür ve herhangi bir dış baskı altında kalmadan, bağımsız olarak kendi başına düşünebilme, kendi hakkında karar verebilme ve bu karara dayanan bir eylemde bulunabilme yeterliliğinin var olması gerekmektedir. Yenidoğan bebeğin ise kendi yararını gözetken özerk karar alması imkansızdır. Şu halde Devlet, çocuğun hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak ve tarafı olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin de gereği olarak yaşamı, gelişmesi ve korunması hususunda çocuğun üstün yararına göre hareket edilmesini güvence altına almakla yükümlüdür.

Yenidoğan bebeklerin yasal temsilcilerinin çocuğun yaşamı, sağlığı ve gelişimiyle ilgili ciddi riskler taşıyan bilimsel bilgiye aykırı kararlar verebildiği dikkate alınarak, bebeğin yaşam ve sağlık hakkının korunabilmesi amacıyla ekte gerekçeleri de açıklanmak suretiyle 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu’nda değişiklik yapılması teklif edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Yenidoğan sağlık taramasının reddi durumunda, çocuğun taramanın sağlayacağı yararlardan yoksun kalması, buna bağlı olarak hastalıkların geç tanı alması ve gerekli girişimlerin erken dönemde yapılamaması nedeniyle çocuğun zarar görmesi söz konusu olabilmektedir.

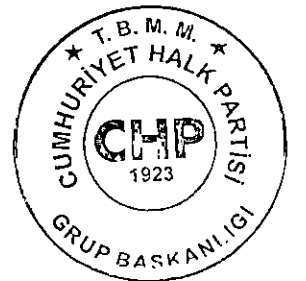
Tarama programı uygulamalarıyla sağlanacak yararın, daha kolay ve bilinen herhangi başka bir yöntemle sağlanması mümkün değildir. Kan alma işleminde komplikasyon ortaya çıkması ve zarar oluşma olasılığının çok düşük olduğu, bu çok düşük olasılıklı durumun gerçekleşmesi halinde tamamen iyileştirilmesinin olanaklı olduğu bilinmektedir. Bu taramaların yapılması, yenidoğanın korunmasını ve sağlık düzeyinin iyileştirilmesini sağlayacağı gibi, geç tanı alarak etkili müdahale şansını kaybedenlerin artışına bağlı olarak toplumun genel sağlık düzeyinin düşmesini de engelleyecektir.

Bugüne kadar edinilmiş bilimsel bilgi işığında, yarar-zarar dengesinin yenidoğan tarama testlerinin yapılmasını açıkça ve çok kuvvetle desteklediği, ebeveynin ocuk adına karar verme yetkisinin de mutlak olmadığı gözetilerek 1593 sayılı Yasa'ya ek madde eklenerek topuk kanı alınması zorunlu hale getirilmektedir. Maddede bu zorunluluğu yerine getirmekle sorumlu olanlar da gösterilmektedir.

Yenidoğan taramalarının yaptırılmasında kendisine düşen sorumluluğu yerine getirmeyen bireylere yönelik caydırıcı tedbirlerin alınması amacıyla yaptırım uygulanmasına ilişkin değişiklik önerilmektedir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

UMUMİ HIFZISSIHA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 24.04.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'na aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ek Madde 4

- (1) Yenidoğandan, doğumunu takip eden 2-5 gün içinde topuk kanı aldırılarak sağlık taraması yaptırılması zorunludur. Bu taramaların yapılmasında yenidoğanın velisinin ya da vasisinin rızası aranmaz.
- (2) Çocuğun anne ve babası ayrı ayrı bu zorunluluğun yerine getirilmesinden sorumludur. Ebeveyni olmayan çocuklar veya ebeveyni nezdinde bulunmayan çocuklar için çocuğu bakmak üzere kabul eden kişi veya kurum müdürleri veya vasi sorumludur.
- (3) Bu taramalar Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz olarak sağlanır. Topuk kanı alınması ve tarama uygulamaları sebebiyle kişilere herhangi bir mali külfet yüklenemez.”
- (4) Yenidoğandan topuk kanı aldırılarak tarama yapılmasını reddederek veya ihmal ederek velisi veya vasisi veya kişi ya da kurum yetkilisi olarak sorumlu bulunduğu çocuğa sağlık taraması yapılmasını engelleyen veya toplumun taramaya güvenini sarsacak davranışlarda bulunan kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

